

DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

Na praznik presvetega Rešnjega Telesa.

Vzemite in jejte: to je moje telo.

(Matej 26).

Hrane potrebuje naše telo, če si hoče ohraniti na tem svetu svoje življenje. Smrti neizprosna žrtev bi postalo, da bi se mu jed odtegnila za gotovo dôbo.

To o telesu.

A drugi, boljši oddelek tvojega bitja pa je tvoja duša. Tudi duša ti hira, če jej ne preskrbiš dostojnega hranila.

Kakošna pa bodi ta dušna hrana?

Temu vprašanju odgovarja današnji veliki god, spominjajoč nas kakor v cerkvenem letu nobeden drug onega psv. zakramenta, ki ga je naš Izveličar na zadnji večerji vstanovil človeškim dušam za krepčilo, dokler bo bival tu na zemlji naš rod.

Ker je prejetev tega psv. zakramenta bolj nego za kateri si bodi drug vmestna današnjemu dnevju, premislimo te trenutke: kakošna naj bode naša priprava in naj bodejo naša čutila pred prejetjem in ob prejetju psv. Rešnjega Telesa?

*

Dragi! Kaj ti storiti uprav pred prejetjem psv. zakramenta?

Pripraviti se je treba na vsak opravek v življenju; tudi na najmalenkostnejši opravek. Koliko brezprimerno važnosti ti bode potem pač morala biti priprava, če hočeš prejeti

ta sv. zakrament, ki je zakrament Gospodnje ljubezni, zakrament vseh zakramentov.

Svetniki so zato tako napredovali v čednostih, ker so se s toliko nénavadno vnemo pripravljali na vžitje Jezusa v psv. zakramentu. Sv. Alojzij n. pr. je porabil 6 poprej v pripravo in 3 dni pozneje v zahvalo.

Po taki pripravi bo tudi tebi ta sv. zakrament ono zdravilo, o kojem piše sv. trienški zbor, ko pravi: „Sv. obhajilo nas očiščuje dan za dnem napak, v koje bi sicer zašli in zavaruje nas pred velikimi grehi.“

V čem naj torej bode naša priprava na ta nebeški obed?

Taka-le bodi.

Živo vero obudi v svojem notranjem te trenutke, preden v svoje srce prejmeš svojega Boga. Ti si Bog — tako reci svojemu Jezusu — in si postal človek. In danes prihajaš še enkrat iz nebes doli v moje srce. Trdno verujem, da si pričujoč v psv. Rešnjem Telesu in te molim v tem zakramentu. Angelji molijo tega Boga, ki ga sedaj prejmem. Strmi ob tej nezasluženi dobroti in moli ga tudi ti moja duša.

Trdno upanje naj bo, dragi, tvoja priprava in tvoje čutilo na današnjem sv. obhajilu. Govôri: Velikih milosti upam od tebe, Jezus, ki si došel danes v moje srce; a svest sem si ob enem, da mi ne odrečeš ne ene teh, za katere te poprosim. Ko bi mi jo pa odrekel, prepričan sem trdno o tem, da bi mi bila ta milost le vmišljena dobrotà — bolj nemilost, nego milost.

Srčna ljubezen naj bo sedaj tvoja priprava in tvoje čutilo. Tako-le govori: Ni bilo zadosti, da si kedaj umrl za-me, moj Jezus. Danes se mi zopet daruješ in se mi boš pogostokrat daroval v življenju. Ker te pa sam dosti ljubiti ne morem, sklepam svojo ljubezen z ljubeznijo tvoje matere Marije, vseh angeljev in svetnikov v nebesih. Vsi vi mi bodite v pomoč, da sem svojega Jezusa dosti ljubiti v stanu.

Prava ponižnost naj ti bo tvoja pravprava in tvoje obhajilno čutilo. Spoznavam — reci pred sv. obhajilom — spoznavam Jezus tvojo velikost in pa svojo nizkost. A glej, mašnik pred sv. obhajilom samega sebe nevrednega z ginljivimi besedami navdušuje moleč: „Gospod Jezus Kriste, vžitje tvojega telesa, na koje sem jaz nevredni namenjen, mi ne bodi v sodbo in pogubo, nego po tvoji dobrotljivosti naj mi bode bramba in zdravilo za dušo in za telo.“ Ta mašna, ponižnosti polna molitev pred sv. obhajilom bodi še moja in prepričan sem tega, da tudi mene ponižnega vkrepíš in povzdigneš.

In kaj ob prejetju psv. Rešnjega Telesa?

V trenutku pa, ko hočeš zavžiti Jezusa v psv. Rešnjem Telesu, izreci z vso vnemo svoje duše besede:

„Jezus, tebi živim; Jezus, tebi umrjem; Jezus, tvoj sem živ in mrtev. — Bodi tudi ti vse moje naslednje življenje — m o j J e z u s!“

Jezus pa, dragi, prva in zadnja posest tu na zemlji — Jezus, prva in zadnja posest gori v večnih nebesih. Amen.

II. nedelja po Binkoštih.

In so se jeli vsi od kraja izgovarjati.

(Luka 14.)

Med ljudmi je ta šega, da ob ugodnem času združi prijatelje prijatelj ter je pogosti v prijazni govorici.

Nobenemu nas ne pride v misel, da bi radi tega komu oponašal in rekel: Kaka to potrata jedil in potrata časa, in kako nepo-

trebno. — Saj vidimo vseh nas izgled, Krista samega, kako je včiniil prvi svoj čudež bivajoč prav na veseli ženitnini v Kani na Galilejskem. Celo v hišo moža iz nasprotne si struje, Simona farizeja, ki je bil pa osebno pošten, je prišel obedovat, kjer je grehe odpustil Mariji Magdaleni. In v hiši svojega prijatelja Lazarja kolikrat je bival brezdvomno. Ko pa je nekokrat Lazarjeva sestra Marta hotela le postrežbo se vkvarjati, posvaril jo je kažoč na Marijo, ki je ob nogah mu sedeč poslušala njegovih nebeških naukov: „Marta, Marta . . . Marija je najboljši del izvolila.“ (Luk. 10, 41, 42.) In konec svojega zemskega potovanja je med svojimi dvanajsterimi ob mizi sede ustanovil najsveteji zakrament, zastavo svoje nebeške ljubezni za vse čase. — In tako tudi v današnjem evangeliju — čemur se ni ogibal sam — o pojedinji govori.

„Čemu je Bog vstvaril človeka?“ je velikrat prvo vprašanje v katekizmu. Odgovor se glasi: „Da bi Boga spoznal, častil, ljubil, služil mu in bil pokoren ter bi bil večno izveličan.“ — Da se večno izveliča, je torej človekov konečni namen.

Da se izveličate kedaj, povabljeni ste, dragi, vsi vi; da se torej preselite od tu iz kraljestva božjega na zemlji — kar je sv. cerkev — tja gori v večna bivališča: to je za večnost naš poklic. Veselje tam nam sv. listine ponavljaše slikajo kakor pojedinjo, ki jo je oče pripravil svojemu sinu in na kojoj je povabil dobre in slabe, torej nas vse.

Tje torej, dragi, je vseh nas zvanje; tje vseh nas namen. Le tega vas vprašam — če nismo časih podobni današnjim evangeljskim povablencem in se ne izgovarjamo zaradi nebes prav kakor se izgovarjajo oni.

Nekaj teh izgovorov, kakor da bi nam bila prestrma pot v nebesa, izkušajmo naštet i to uro sebi v svarilo in pouk.

*

Kako se izgovarjaš, da ne moreš v nebesa?

Evangeljska Kristova postava se ti dozdeva časih tako težka, kakor da bi se ne mogla izpolnjevati. To pa je, dragi, le tvoja misel. Temu se uprav na-

sprotno glasi Gospodinje zatrdilo o njej pri sv. Mateju, ki slove: „Moj jarem namreč je sladak in moje bremene je lahko.“ (Mat. 11, 30.) In sv. Ivan govori: „To je namreč ljubezen božja, da izpolnjujemo njegove zapovedi in njegove zapovedi niso težke.“ (I. Ivan 5, 3.) — Le na Gospodnji vzor glej in na izgledne mož, žená, mladeničev, mladenek, da celo otroških nebeških bivalcev; vsem tem se božja postava ni zdela pretežka. In če so oni mogli, kako to, da bi ne mogel ti? — To, dragi, imej tudi v umu, da se ljudje, svetu služeči, pogostoma morajo prav zelo zatajevati. Koliko se n. pr. trudijo posvetnjaki, da pridejo do denarja, do svetne časti; do svetne hvale. Ali moreš biti potem tacega menenja, kakor da bi nebesa nebi bila vredna nekoličnega napora, ko je treba celo toličnega prizadevanja, da se tu na svetu more priti kam naprej.

Tebe pa slišim tako tožiti, da si preneizkušen za pot v nebesa. Glej, sram bi te moralo biti prav te besede „preneizkušen.“ Kako moreš to trditi svojemu stvarniku v obraz, ki dobro ve, kako se časih modrega čutiš in to morda na najbolj nepravem mestu. Velikrat namreč nočeš tehtnih svetov svojih sosedov in sosedinj; večkrat niti vbogati nočeš svojih prednikov in učnikov. Ti, dragi, torej takrat tako večš; a za pot do nebes pa vendar izkušen premalo!

Zopet čujem s tvoje hoje proti nebu tak tvoj ugovor; da ti je do dobrega volja preslaba. — Če si, dragi moj, šibek sam ob sebi, opri se nemudoma na druge, ki so v stanu pomoči tvoji oslabei naravi. Opri se na svoje stariše — redoma tvoje prve in najpplivneje svetovalce in čuvarje — na svoje ljudi, na večšega izpovednika, opri se na Boga samega ter moli več nego do sedaj. Raje in pogosteje in z večo vnemo prejemaj sv. zakramente. V zakramentu psv. Rešnjega Telesa se zacelijo tvoje dušne rane; tam postaneš krepkeji, nego si bil do sedaj; ta nebeška hrana vselej to stori, da se ti tvoja volja ohrabri.

Časih pa praviš na tem potovanju do večnih bivališč, da te zelo tare lahko miselnost. Rad ti to verjamem, ker izkušam, kako je svét sploh nagnjen na lahko mis-

ljeno dejanje. Celo motil bi se, če bi kedo mislil, da je to le mladina. Časih se namreč prepričaš uprav nasprotnega: znani ti postanejo mladi ljudje, ki nimajo prav nič lahkoživega v svoji naravi; pač pa prideš do starih, ki jih je golo lahkoživstvo — neredkokrat se namreč s takimi snideš, ki jim bo bivala vsakoršna neresnoba že pod tako obeljeno glavo, kakor jo nosi naš Triglav. Dragi! Kolikor je nečednosti na tem svetu — med najneprijetneje smeš vsakokrat to uvrstiti, če si bil lahkoživo omahljiv.

Odvračajo te tudi, kakor praviš na tvojem naporu do neba tvoje bolj ali manj že v naravo ti vtrjene slabe navade in strasti. Res je, dragi, navada je železna srajca; težko jo je sleči. Ali slaba navada — in ko bi se bila razrastla celo v strast — ta se mora zatreti. Mora in naj bi veljalo, kar hoče! Kar si zvezal sam, raztrgaj tudi sam: saj moraš pač v sebi imeti toliko dušne hrabrine. Tak mora biti tvoj trdni sklep. Če te preganjajo slabe navade ali strasti, sovražnik si tem potem sam sebi. Najnevarnejši sovražnik je pa človek samemu sebi. Skuj si torej najzanesljiveje in najkru-teje orožje zoper sebe; saj te tvoja vsakdanja izkušinja in pa tudi narodov povestnica te tega uči, da si redoma le kakovost orožja zmago zagotovi.

Zglasuješ se tudi tako, da te v nebo želečega preveč zapeljujejo slabi izgledi. Glede tega tvojega naziranja te vprašam: Čemu se pa le proti senci obračaš, kjer te motijo temne podobe: zakaj da se ne dvigaš do luči, zakaj da ne na solnce dobrih izgledov, ki grejejo dušo nadzemsko gorkoto? Apostole gledaš med temi svojimi vgladniki, temi boritelji za nebesa, mučence in spoznovalce, device in sv. žene; gori so tvoji sostanovniki, imenitniki in priprostaki, poljedelci in obrtniki, največji revež na zemlji je gori največji veljak pred Trojedinim. Glej, z božjo pomočjo so se popeli vsi ti do nebes; če bi bili pa govorili kakor ti, da so jim napotovali slabi izgledi, prazni bili bi še sedaj ti njihovi tako blesteči se sedeži gori v nebesih.

Vidiš torej, dragi, da ti je prav za prav lahko doseči nebesa — kraj, kjer so, upajva, zbrani že vsi tvoji umrli, ki so se pred teboj preselili od tod v znamenju vere.

Pusti izgovore o ostrosti božje postave, o svoji neizkušenosti, slabosti, lahkomišljenosti, napak navadah, strasti in o slabih izgledih. Le delati začni za nebesa in gotovo se ti posreči. Sv. apostola slušaj, ki ti zatrja: „Vse premorem v njem, ki me okrepcuje.“ (Fil. 4, 13.) Božja milost je torej silnejša od tvoje šibkobe. Mogočna trdnjava je naproti tvoji neizkušenosti; opora nasproti tvoji slabosti in lahkomišljenosti; bramba je nasproti tvojim slabim navadam in strastem; kažipot do božjih čednosti ti je nasproti slabim izgledom ta božja milost.

Milost božja te — če se jej vdaš po otročje — pripelje na nebeško gostijo. Amen.

Romarjeva pisma.

XX.

Trst, 6. maja 1904.

Pošiljam ti zadnje pismo. Danes zjutraj je naš parobrod po šestdnevni vožnji srečno priplul iz Aleksandrije v tržaško pristanišče.

Grško mesto Patras smo zapustili 3. t. m. Kedo bi se ne razveselil snežnikov, ki gledajo s svojih leskečih prestolov na Patras! Ob jugu stoluje Olonos, ob vzhodu in severovzhodu se dvigata Helikon in Parnas. Poslednji se kaže od te strani kakor širok odrezan stožec, pokrit s snegom. Parnasa se spominjaš iz starogrške zgodovine, ki opleta tega velikana s poetičkim značajem. Prav naravno je, da so ga imeli Grki v taki časti. Mislili so, da se s svojim belim vrhuncem dotika nebeškega oboka in zato so trdili, da prebivajo modrice na njegovih višavah. Je pa Parnas v resnici orjak, kipeč 2450 metrov nad morskim površjem. Kazal je še vedno svojo belo glavo, ko smo bili že daleč iz patraškega zaliva.

Izmed popotnikov se je zanimal za Parnas najbolj neki pruski učenjak. Ni se ga mogel nagledati in povsod je poizvedoval o njem. So že taki te vrste ljudje. Ne mirujejo poprej, da pridejo stvari do dna. Radoved-

nost in z njo združeno znanstveno raziskovanje sta jim pridobila šestokrat slavno ime.

Mož, ki govorim o njem, je bil iz Berolina. Seznanila sva se že v Port Saidu, a takrat mi ni vzbujal zaupanja. Obleka mu je bila precej ponošena, da sem ga smatral za človeka nižjih stanov. Ko me je poleg tega še izvabljal, naj grem z njim v neki gozdček izven Port Saida, vzbudilo se mi je sumničetje, da bi vtegnil imeti tujec slabe namene. Toda motil sem se. Gozdček poleg Port Saida je res neka znamenitost, ako pomisliš, da je tod okoli sama puščava. Našel sem pripraven izgovor, da ne morem iti z njim in Prus me ni nadlegoval dalje. Drugi dan pa se je pokazal v salonski obleki. Tedaj mi je izginila nezaupnost, tembolj, ko je pripovedoval mož o svojem potovanju. En mesec se je mudil ob bregovih mrtvega morja, kjer je protičeval ondodni svet v geološkem oziru. Rekel je, da se bavi s preiskovanjem, na kakošen način se vjema svetopisemska zgodba o Sodomi in Gomori z geološko vedo. To je že njegovo drugo potovanje v Palestino. Nabral si je tudi sedaj mnogo podatkov o mrtvem morju in njegovi okolici ter pripomnil, da njegovim trditvam ne nasprotujejo bibliicisti.

Zanimiv človek, ne? Kedor se resnobno peča z vedo, zasluži naše spoštovanje. Mož je mnogo hudega prestal v ondodnih zapuščenih krajih. Pravil je, da mu je šlo marsikak dan trdo za jed, pijačo in stanovanje. Prenočil je mnogokrat pod šotorom, ki sta ga nosila z drugimi rečmi vred dva beduina. Prtljage je imel Berolinec mnogo s seboj. Videl sem dva velika kovčega in še posebej težek zaboj, v katerem je bilo shranjeno vse mogoče kamenje od mrtvega morja. Raznih steklenih predmetov pa je nosil toliko na sebi, kakor da bi bil oropal kakega optika. Ob eni strani ramen mu je visela fotografična priprava, ob drugi daljnogled. Na nosu so mu bila nataknjena zlata očala, okoli vratu pa mu je visel ščipec na črni vrvici. Ako dostavim, da tudi ni bil brez magnetne igle in termometra, naštel sem dovolj reči, ki se dobivajo v optičnih prodajalnicah. Zato je bilo moje domnevanje, akoprav nevtemeljeno, vendar nekoliko opravičeno.

Zapustivši pristanišče v Patrasu smo brodarili dalj časa poleg grškega kontinenta. Parnik je plul blizu iztoka reke Aspropotamos, ki ima svoj izvor v gorovju Pindos. Potem je šla vožnja dalje in dalje proti spodnji Italiji. Povsod nas je spremljevala sreča, le pri mestu Brindisi smo morali zaradi megle obstati na morju. Tukaj se nahaja namreč dosti plitvin in če bi privozili na nje, obtičali bi na pesku. Od pete do sedme ure zjutraj smo stali na istem kraju, pomorščaki pa so vedno merili morje, kako je globoko. Parnik je v enomer dajal svarilna znamenja z žvižganjem, da bi se ne približala kaka ladija in ne zadela z našo skupaj. Slednjic so izginile megle pred solncem, v daljavi se je pokazalo mesto in parnik je v določeni smeri zavil v ondotno luko. Po kratki pomudi je šla naša plovba naprej po jadranskem morju ter se brez vsake nezgode dovršila v Trstu.

Stara pravljica govori, da se je po reki Lete pretakala čudovita voda. Kedor jo je pil, pozabil je vse bridkosti življenja. Če bi se izvedelo dandanes za tako vodo, šel bi jo marsikedo iskat, in bi pil in pil . . .

Tudi jaz bi ta ali oni neprijetni dogodek rad vtopil v preteklost. Jeruzalemskega romanja, čeprav spojenega z marsikako težavo, si pa ne želim nikedar izbrisati iz spominja.

Župnik Josip Lavtizar

Zgodovinske črtice iz Bele Krajine v turški sili.

(Dalje.)

13. Cerkev sv. Jurija (na Rožancu, ž. Črnomelj) 1 kelih z bakrenim stojalom in pateno (20 lotov), 1 ogrski gld. in 80 funtov vin.

14. Cerkev sv. Nikolaja (v Stražnem Vrhu, ž. Črnomelj) 1 srebrn in pozlačen kelih (14 lotov) in 9 reparjev.

15. Cerkev sv. Andreja v (gradu) Turnu (zw Turnaw; Valvasor ima pomoto: Turvan) (ž. Črnomelj) 1 kelih (21 lotov), katerega je daroval Andrej Semenič.

16. Župna cerkev sv. Križa v Vinici (Weinitz) 2 srebrna keliha z bakrenima stojaloma in patenama (41 l.).

17. Cerkev sv. Trojice (h. Dryualtigkajt) (na Preloki, sedaj župna) 1 srebrn kelih z bakrenim stojalom (23 lotov).

18. Cerkev sv. Antona (v Zilju, ž. Preloka), bratovščine nima, kelih so pa vzeli Turki.

19. Cerkev sv. Josipa (v Podklanec, ž. Vinica) nima keliha in bratovščine.

20. Cerkev sv. Jakoba (v Učakovcu, najbrže je Vučakovce (od vuk-volk) ali Volčjakovec; Valvasor ima Ulzakouiz (VIII, 832) ž. Vinica, sedaj ni cerkve) 4 gld. og., keliha nima.

21. Cerkev sv. Katarine (v Vinici, cerkve ni več) nima ničesar.

22. Cerkev sv. Sebastijana (v Suhoru, ž. Vinica) nima keliha in bratovščine.

23. Cerkev sv. Lovrenca (v Obvrhu, ž. Dragatuš) 1 kelih s srebrno čašo (26 lotov) in 6 gld. og. (à 80 kr.).

24. Cerkev sv. Petra (v Zapudju, ž. Dragatuš) nima keliha in bratovščine, nego le 1 gld.

25. Cerkev sv. Ane (na Tančji gori, Valvasor: v Naroju, ž. Dragatuš) nima keliha in bratovščine.

26. Cerkev sv. Helene (na Belčjem Vrhu) 1 kelih z bakrenim stojalom (24 lotov).

27. Cerkev Matere božje (v Hrastu, ž. Vinica) 1 kelih z bakrenim stojalom in pateno (18 lotov).

28. Cerkev sv. Urbana (na Selu, ž. Vinica) 1 kelih z bakrenim stojalom (15 lotov). Trojna cerkev nima denarja.

29. Župna cerkev sv. Martina (v Podzemlju) 1 kelih z bakrenim stojalom (16 lotov) in 2 gld.; trije kelihi so zgoreli v Gradacu.

30. Cerkev sv. Marjete (v Borštu, ž. Podzemelj) 2 gld., keliha pa nima.

31. Cerkev Matere božje (v kloštru, ž. Podzemelj) 8 l. vin, 80 šilingov, keliha nima.

32. Cerkev sv. Nikolaja (v Adlešičih, sedaj župna), denarja nima, kelih je zgorel v Gradacu, oba ključarja so Turki odvedli v sužnost.

33. Cerkev sv. Vida (v Gribljah, ž. Podzemelj) nima denarja in kelih je zgorel v Gradacu.

34. Cerkev sv. Helene (Sand Ellenno) (v Zemelju, ž. Podzemelj) nima ničesar.

35. Župna cerkev v sv. Štefana v Semiču (Siembezi) 3 srebrne pozlačene kelihe s patenami (62 lotov), 1 srebrni kelih, katerega je daroval cerkvi pokojni Albert Semenič, je vzel njegov sin Oton, 1 srebrno pozlačeno monstranco (41 lotov), 1 srebrni pozlačen križ (17 lotov), 2 srebrna »pacem«, pozlačena in z bisernimi maticami (9 lotov); denar so porabili, ko so postavili zid okoli cerkve. — Bratovščina M. B. v župni cerkvi nima keliha, denarja pa: 9 og. gld. v zlatu, 21 funtov vin. v penezih in 4 reparje.

36. Cerkev sv. Jošta (Valvazor ima: sv. Justi zu Goreniz), sedaj je v Gorenjeih, v semiški župi, cerkev sv. Josipa) 1 kelih z bakrenim stojalom in pateno (22 lotov) 13 og. gld. v zlatu in 1 og. gld. v penezih.

37. Cerkev sv. Prima (v Gabru, ž. Semič) 1 kelih z bakrenim stojalom (15 lotov), 8 f. vinarjev 70 šilingov.

38. Cerkev sv. Sebastijana (pri Krupi) 1 kelih, katerega je darovala Hohenwartarica in ga ima Burgstaller na Krupi (an der Crup) 3 og. gld. v zlatu, 14 og. gld. v pen. 1 f. vin. v pen. (à 68 kr. 2 vin.) in 60 kr.

39. Cerkev sv. Toma (je ostala na Vrtači), 1 srebrni kelih s pateno (24 lotov), 2 og. gld. v zlatu, 12 f. vin. in 13 reparjev.

40. Cerkev sv. Marije Magd. (v Rožnem dolu, ž. Semič) 1 kelih z bakrenim stojalom (18 lotov), 9 og. gld. v zlatu, 1 og. zlati soldin in 9 f. vin.

41. Cerkev sv. Nikolaja (na Gradniku, ž. Semič) 1 kelih z bakrenim stojalom (27 lotov) 10 og. gld. v zlatu, 11 f. vin. 30 šil.

42. Cerkev sv. Katarine (na Brezovi Rebri ž. Semič) 1 kelih z bakrenim stojalom (18 lotov) in 10 f. vin.

Prišlo je v Ljubljano iz črnomojske in viniške župe: 1 srebrna monstranca, 1 pozlačen križec, 1 »pacem«, 1 srebrna tabla, 2 vrčka, 6 kelihov in 6 paten (21 mark 8 lotov), 7 kelihov z bakrenimi stojali niso tehtali: 14 ren. gld. v penezih in 24 og. gld. v zlatu se je na prošnjo deželstva dalo za zidanje črnomojskega mesta. — Iz drugih žup metliške sodnije so pa poslali: 1 srebrno monstranco, 1 pozlačeno monstranco, 4 križec, 13 kelihov, 15 paten. (32 mark 12 lotov), 7 kelihov z bakrenimi stojali in de-

narja iz metliške župe: 22 ren. gld. 14 kr. in 31 og. gld. v zlatu.

Gotovina, ki se je nabrala, se je kmalu porabila v razne namene. Cerkvene dragocenosti pa so prekovali* in znesek spravili v zakladnico, ki je bila pa kmalu prazna. Cerkve niso nikedar dobile obetane od škodnine, finančne razmere dežele so bile preslabe. Tako so tukajšni pradedje žrtvovali ne le kri in denar, nego za svobodo domovine tudi cerkvene dragocenosti. Zastonj se danes iščejo tu starine. Vprašanju: zakaj jih ni — ni odgovor težek. Tega ni kriva želja po novotariji, kateri naj bi se umaknilo vse staro — tega ne, tega kriv je turški meč.

(Dalje pride).

Književnost.

I. Šolski molitvenik.

Spisal Dr. Gregorij Pečjak.

Vsak katehet je spoznal, da je za ljudsko šolsko mladino potreben skupni molitvenik, sestavljen na podlagi novega katekizma. Potreben je dober otroški molitvenik zlasti dandanes, ko rastejo razne vrste slabi molitveniki za otroke kakor gobe po dežju. Potreben tudi zato, da se mladina v šoli lahko skupno vzgaja za cerkev in da v cerkvi lahko skupno in glasno opravlja nekatere pobožnosti. Tak molitvenik pa bodi tudi dragocen spominj, katerega naj ponese otrok ven v pozneje svoje življenje.

Tej splošni potrebi je vstregel omenjeni novi molitvenik, ki obsega potrebne molitve. Dve sv. maši ima: jedna je kratka šolarska maša, da se vmes lahko poje; druga je daljša. Pripravo na sv. zakramente, navodilo za šest-

* Žal, trikrat žal! Bodi nam, kar se je tu godilo, v svarilo. Dandanes nikarte izročevati starin nikomur: ne Petru, ne Pavlu. Danes jih tem načinom tudi nikedo tirjal ne bo. Časi so korenito izpremenjeni. To pomnite, da časih mala taka stvarica priča o veliki naši zgodovini. Vse čuvati in ničesa vgonobovati. Vrednik.

nedeljsko pobožnost na čast sv. Alojziju, molitve za skupno češčenje sv. Rošnjega Telesa, križev pot in primerne pesmi na podlagi ljudske pesmarice in dr.

Tej splošni potrebi je torej vstregel novi »Šolski molitvenik«. Velika, v nas zastarela hiba pa je, da se tudi tu besede v nekaterih splošno znanih molitvah vedno izpreminjajo. N. pr. v molitvah po sv. Maši je mnogo besedi drugačnih, nego se običajno sedaj molijo in kakor jih znajo že vsi ljudje. Čemu zato vsak dan drugače in če že drugače, moralo bi v presojo sprejeti in odobriti take vrste knjigo vse v šolstvu delujoče osebstvo. To bi se doseglo po razposlanih polah prvega odtiska.

II. Š m a r n i c e.

Zložil Radoslav Silvester.

Pesnik je natrgal po tratah nazaretskih lepo število šmarnic in jih posvetil Mariji v proslavo in spominj 50letnice proglašenja njenega brezmadežnega spočetja.

Radoslav Silvester je nabožen pesnik. Iskrena otroška ljubezen do Marije mu diha iz vsake kitice: diha pa tudi iz pesmic čustvovanje našega ljudstva. Zato so te »Šmarnice« prav primerne za ljudstvo.

V vsaki Marijini družbi že prepevajo »Mariji« :

Pozdravljam te nebes Kraljica,
ponižno pevam tvojo čast,
prečudna božja lepotica:
za Jezusom največja slast
si meni revnemu Marija! . . .

Prav lepa je »Želja ob šmarničnem oltarju« :

Koga želi mi za Bogom ljubiti,
najbolj iskreno to moje sreč.
koga goreče in vdano častiti,
koga slaviti do zadnjega dne? . . .

Tiho, mirno kakor hladen potok za vasjo brez posebnega cvetličja in zelenja teče Silvestrova poezija. Silvester je »Daničin« pesnik.

V jezikoslovnem oziru pa nam ni vseh nekaj oblik.

Pesnik rabi še vedno tudi apostrof, ki

so ga v smislu našega jezika že pred desetletji zavrgli najmerodajnejši pesniki našega rodu.

Kapelan — č.

Iz sveta.

Bazilika naše lj. Gospe na Sv. Gori poleg Pribrama na Češkem. Papež Pij X. je s pismom od 21. dne prosinca t. l. povzdignil romarsko cerkev na Sv. Gori blizo Pribrama v baziliko. Katerim cerkvam pristaja ime: bazilike? V širjem pomenu imenujemo baziliko vsako večjo, lepšo cerkev: v ožjem liturgiškem zmislu pa je bazilika tista cerkev, ki je zaradi višjega pomena mimo drugih bolj odlikovana. Bazilike se po svojem dostojanstvu ločijo v večje in v manjše. K prvim prištevamo štiri rimske patrijarške bazilike: Sv. Ivana v Latranu, Sv. Petra v Vatikanu, Sv. Pavla zunaj mesta in Marijo Veliko. Med »manjše« bazilike spada v Rimu le devet cerkva in zunaj Rima celo samo majhno število svetišč n. pr. romarska cerkev v Lurdih, stolnica v Luceri na Laškem, Sv. Jakob v Siciliji, Sv. Frančišek v Asizu. Jasno je torej, kolika odlika je doletela Sv. Goro poleg Pribrama. Ta romarska cerkev je prva bazilika na Češkem, prva v vsej Avstriji. Na proslavo te odlike se vprizori v njenih milostnih prostorih tridnevnic dne 2., 3. in 4. malega srpana t. l. Slavnost prične praški kardinal Skrbensky, ki podeli v imenu papeževem apostolski blagoslov. Vdeleženci te slavnosti zadobe odpustke.

D. V.

Marijin shod so napravili v Zlati Pragi letošnje binškošne praznike. Trajal je izza 12. do 14. dne rožnika.

B. P.

Koliko je lužiških Srbov katoličanov? Lužiški Srbi, stannjoči na Saksonschem in na Pruskem, so najmanjši slovanski narod. Dele se na gorenje in na dolenje Srbe. Vseh skupaj vtegne biti 175.969. Izmed teh jih je le krog 12.000 katoličanov, vsi drugi so protestantje. Središče gorenje-lužiških Srbov je Budišin, kjer so otvorili lani Srbski matični dom in kjer imajo svojo srbsko cerkev Device Marije. Srbski katoliški duhovniki se izza leta 1706. v z g a j a j o v lu-

žiškem semenišču v Pragi; tamkaj se navzemajo navdušenja za narodno delovanje. Danica je že omenila, da so Lužiški Srbi sedaj tako srečni, da imajo za škofa svojega rojaka dr. Jurija Lusčanskega. Nalogo, ki jo pri nas izvršuje družba sv. Mohorja, ima v Lužiških Srbih Tovarstvo sv. Cirila in Metoda, ustanovljeno leta 1863, od Mihaela Hornika. To društvo izdaja cerkveni časopis „Katholski Posol“, ki izhaja že 43. leto. Izprva je bil mesečnik, a sedaj je tednik. V gorenjelužiških šolah na Saksonskem se poučuje samo krščanski nauk in čitanje po srbsko, ves drugi pouk je nemški. Srbski katoliški učitelji imajo svoje društvo.

S. L. T.

Na Ruskem je bila nedavno razglašena verska svoboda — večja v primeri s poprejšnjo, vendar ne še popolna. Izšel je cesarski ukaz, ki priznava toleranco inovercem, t. j. nepravoslavim na Ruskem. Odpravljene so kazni, ki so zabranjevale odpad od pravoslavja h kaki drugi krščanski veri. Celo tako zvanim razkolnikom se je priznala svoboda. Katoličani in unijati smejo v bodoče graditi cerkve. Samostani, dosedaj prepovedani na Poljskem, so dovoljeni. Krščanski nauk se sme razlagati v materinem jeziku, torej Poljakom v poljskem. Katoliški duhovniki morajo biti nameščeni, ne da bi jim bilo treba poprej napraviti izkušnjo iz ruskega jezika, kakor jim je to bilo treba dosedaj.

B. P.

Statistika o Lurdu. Škof iz Tarbes-a, msgr. Schöpfer, kamor spada Lurd, je poročal o Lurdu tako-le v Rim: Od 1867. do 1903. je 4371 velikih romarskih vlakov pripeljalo v Lurd 3.817.000 romarjev. Samo v zadnjih sedmih letih je pripeljalo 1637 vlakov 1.074.000 romarjev. Leto 1904. je prekosilo vsa druga leta. Prišlo je veliko vlakov s 30.000, 50.000, do 60.000 romarjev. Lurd je obiskalo že 63 kardinalov, 277 viših škofov in 1.643 škofov. Nad 2.600 čudovitih ozdravljenj

se je zgodilo že tukaj. Med temi jih je le 189, ki so bili bolni na živčevju in bi se njih ozdravljenje lahko razlagalo naravnim potom. Bolnikov je prišlo v Lurd v enem letu nad 5000. — Te številke dovolj jasno potrjujejo versko resnico o brezmadežnem spočetju D. Marije. — Zato slavimo posebno še letošnje 50. leto njenega slovesnega oklica.

Papež Pij X. je doživel dne 4. t. m. sedemdeseto leto. Dasi prileten, je vendar čil in zelo delalen. Za njegovega vladanja se je že mnogo predrugačilo. Marsikaj je odpravil; n. pr. burno pozdravljanje v cerkvi — s kojim bi se sosebno mi Slovenci težko sprijaznili: marsikaj okrajšal. Dne 1. rožnika t. l. je imel ob evharistiškem shodu sv. mašo na grobu sv. apostola Petra — to se je zgodilo že petič za njegovega papeževanja, Leon XIII. je ni nikdar opravil tamkaj. Po starodavnem papeškem obredniku traja taka sv. maša zelo dolgo. Pij X. je ukazal, da naj se nekaj izpusti, nekaj okrajša — tako, da vse sv. opravilo ni trajalo dalje nego poldrugo uro.

Zrnje.

Telovo se praznuje letos na sv. Aha dan t. j. 22. rožnika, ker je bila velika noč tako pozna. Isti dan t. j. 23. malega travna kakor letos bode velika noč leta 1916; tedaj bode zopet sv. Ahec nosil presv. Rešnjje Telo.³ T.

Nenavaden testament. Bogata Rimljanka je vse svoje premoženje zapustila tistemu duhovniku, ki bo prvi maševal za njeno dušo. Ranjki sv. oče Leon XIII. je koj smrtni dan izvedel o čudni oporoki. Ker mu je bilo znano, da so sorodniki umrle ubogi, hotel je on dobiti zapuščinino, da bi jo razdelil med nje. Res je vstal koj o polunoči in maševal za ranjeo. Postal je tem potem dedič vsega premoženja. Potem je dal poklicati uboge sorodnike ter jim je izročil vse imetje umrle.

F. G.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 krone, za četrt leta 1 kron 50 vin. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica“ dan poprej. V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v Lovro Blaznik-ovi trgovini na Starem trgu in v Ivane Pichlerjeve tabakarni na Kongresnem trgu.